

Fiske med sorteringsnett i reke-trål med M/K «Ivan» i tiden 8.03.–20.03.83, Ullsfjord

Av Erling Antonsen

Montering og justering av skillenett ble utført i tiden 8.03.–10.03. Det ble i denne perioden utført to prøvetrekk med trålen.

Forsøksperioden tok til 11.03 og ble avsluttet 23.03. I perioden inngikk tråltrekk med to forskjellige sorteringsnett, ett nett beregnet på en 1300-maskes trål og det andre beregnet på en 1600-maskes trål. Det største nettet ble utprøvd de tre siste dagene. I tillegg ble det påmontert et panel i taket på trålen. Dette ble montert foran skillenettet og i samme omkretsstørrelse som fremste del av skillenettet.

Forsøk med to forskjellige størrelser på skillenettet var med tanke på å få bedre utsorteringsresultater. Store mengder av glassmanet i sjøen forhindret effektivt fiske og utsortering. Montering av panelet foran sorteringsnettet var ment å skulle hindre større reketap/minske utsortering av reker. Dette gjelder i første rekke den delen av rekefangsten som blir fanget oppe i trålen og som dermed har lett for å gå ut gjennom åpningen i taket på trålen.

Det viste seg at underpanelet var noen masker større i omkrets enn overpanelet. Dette vanskeliggjorde innsettingen av sorteringsnettet en del og kan tenkes å ha påvirket på resultatet i negativ retning.

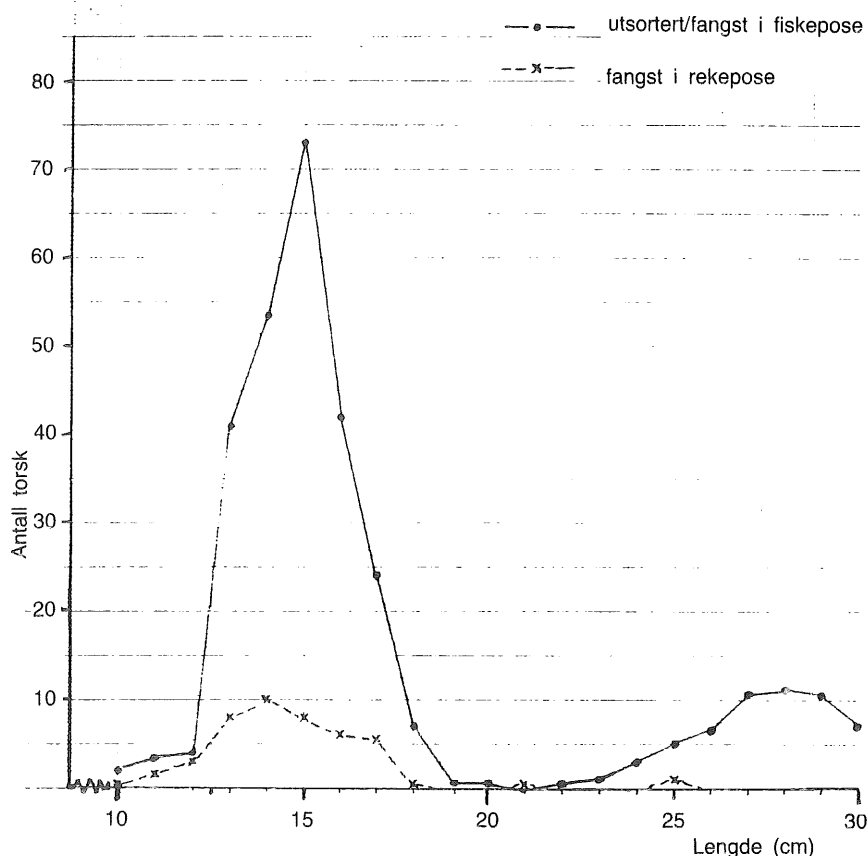
Båt og bruk

M/K «Ivan» er en 44 fots båt bygget i 1935. Motoren er en 50 HK Finnøy. Trålvinsje og trålblokk var av noe eldre dato med bl.a. wiredrevet trålblokk. Alt fungerte imidlertid bra. Båten driver med rekefiske hele året.

Trålen som ble benyttet var en 1200 maskes Sputnik (Båtsfjord), men senere opprettet og justert i Nord-Lenangen. Sveipene var 29 meter lange. Tråldørene var av tre og veide 330 kg., og arealet på dørene var 2×1 m².

Det ble benyttet to typer sorteringsnett. Det ene var et HH. Sputnik-nett av Bøivåg-typen og med 60 mm masker, mens det andre var et 1300-maskes Sputnik-nett med 60 mm. masker. I tillegg ble det innsatt et skyvepanel som utgjør forreste del av 1600-maskes nettet og med en maskevidde på 35 mm.

Tauhastigheten varierte fra 1.0 til 1.2 knop.



Figur 1. Lengdefordeling av torsk under 31 cm på Ullsfjord, fanget i reke- og fiskepose, vinteren -83.

Tabell 1. Lengdefordeling av torsk under 31 cm. Fangst i reke- og fiskepose.

Lengde (cm)	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
FP, antall	4	7	8	42	57	76	46	28	14	1	1	0	1	2	6	10	13	21	22	21
RP, antall	1	3	6	16	20	16	12	11	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0

Resultater

Resultatene fra fisket er gjengitt i tabell 2.

Fangsten av lodde er satt i egen kolonne utenfor selve tabellen. Dette er gjort fordi mengden av lodde i enkelte hal var uforholdsmessig stor avhengig av om en traff på stimer av den. Størrelsen på lodda varierte fra 8 til 12 cm., noe som gjør utsortering vanskelig. Dessuten er slike mengder av lodde uten økonomisk betydning. Lodde i rekefangst medfører derimot et betydelig merarbeid for fiskerne fordi den må plukkes ut av fangsten.

Glassmanet (*Aurelia aurita*) var en stor plåge for effektivt fiske under hele prøveperioden. Glassmaneten foretrekker lave temperaturer ved formering, oftest tidlig på våren. De store mengdene av denne på de fleste trålfeltene i Ullsfjord gjorde sitt til at resultatet av sorteringsforsøket ble noe dårligere enn antatt. Maneten tett til hele sorteringsnettet i tillegg til trålline foran nettet. Det hele var som en stor gelé ved inntak av trålen. Dette medførte større motstand i trålen og dermed antatt dårligere fiske. Rekefangsten ble derimot nesten fri for glassma-

Tabell 2. Fangstjournal og resultater fra forsøk med sorteringsnett i reke-trål med M/K «Ivan», 1983. Fangst i fiskepose (FP) og rekepose (RP).

Hal nr.	Dato	Felt	Dyp m.	Av-satt kl.	Tae-tid	Reker kg.		Torsk antall		Uer antall		Gapefl. antall		Smørfl. antall		Skater antall		Andre antall		Fisk tot.		(Lodde) antall	
						FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP	FP	RP
1.	10.03.	Ravikfeltet	250 275	0640	200	11	72	27	4	5	12	11	0	40	2	7	0	5	7	93	22	52	46
2.	10.03.	«	275 240	0945	300	22	133	59	9	3	10	13	0	41	0	18	0	20	16	154	35	328	450
3.	11.03.	Vesterfelt	247 265	0625	535	32	195	98	21	31	13	12	1	60	6	10	0	57	99	268	140	287	195
4.	11.03.	Ullsf.jupta	256 275	1300	430	—	85	—	17	—	0	—	0	—	17	—	0	—	32	—	66	—	88
5.	14.03.	Ravikfeltet	260 229	0720	515	36	215	59	8	9	2	21	0	618	19	19	0	14	3	735	183	317	267
6.	14.03.	Ullsfj.øst	260 238	1400	350	5	60	26	8	8	0	6	0	7	1	4	0	15	32	99	41	3	2
7.	15.03.	Selnesflata	275 275	0650	515	14	94	70	2	8	5	21	0	193	15	17	0	7	9	316	31	17	1480
8.	15.03.	Ullsfj. vest	275 257	1320	440	11	124	10	7	10	4	21	0	102	11	17	0	11	6	171	28	206	825
9.	16.03.	Ullsfj.øst	278 276	0615	535	34	160	88	17	7	5	8	0	78	3	12	0	16	26	210	51	0	0
10.	16.03.	Ravikfeltet	275 256	1250	300	—	53	—	14	—	16	—	0	—	303	—	0	—	20	—	353	—	155
11.	17.03.	Selnesflata	260 198	0700	500	—	105	—	8	—	4	—	1	—	1	—	0	—	279	—	295	—	230
12.	17.03.	«	220 235	1255	450	—	75	—	5	—	5	—	2	—	6	—	0	—	10	—	28	—	173
13.	18.03.	Ullsfj. øst	275 265	0605	545	—	140	—	3	—	3	—	1	—	11	—	0	—	9	—	27	—	120
14.	18.03.	Ullsfj. øst	247 258	1255	455	—	195	—	10	—	7	—	1	—	12	—	0	—	11	—	41	—	154
15.	21.03.	«	267 277	0830	430	32	210	16	3	4	7	7	0	56	4	10	0	20	3	101	17	108	175
16.	21.03.	«	275 279	1355	405	17	165	23	2	3	5	9	1	45	3	6	0	10	5	96	16	94	390
17.	22.03.	Selnesflata	275 277	0600	715	19	143	29	1	14	6	9	0	142	4	10	0	8	38	212	49	154	1500
18.	22.03.	«	256 275	1400	345	—	85	—	1	—	3	—	0	—	2	—	0	—	31	—	37	—	980
19.	23.03.	Ullsfj. øst	249 275	0515	550	—	250	—	2	—	21	—	0	—	6	—	0	—	17	—	46	—	518
20.	23.03.	«	275 275	1300	435	5	75	26	7	8	36	7	0	14	0	8	0	13	42	76	85	38	48
Totalt for tråltrekk m/f. pose					5555	238 1646		531 89		110 105		145 2		1464 68		138 0		194 657		2531 689		1604 5378	
Jtsortert						12,6%		85,6%		51,2%		98,6%		95,6%		100%				78,4%			
Totalt for tråltrekk u/f. pose					3735	988		60		59		5		358		0		411		893		2418	

net, og dette var til stor arbeidslette for fiskerne. En tredje faktor som spilte inn på resultatet var innslaget av kvitreker i fangsten. Innblandingen varierte fra 0 til 80 prosent av total rekefangst. Flere av båtene som fisket på samme felt benyttet maskiner for å solde ut denne rekearten fra den salgbare reken. Sammenligning av fangst pr. tautime var derfor svært vanskelig fordi fangsttallene varierte fra mye til lite/ingen innblanding av kvitreker, alt avhengig av soldemaskinens sorterings-

evne. Selv hadde vi ikke soldemaskin ombord.

Det må også nevnes at fangsten av flatfisk var større enn vanlig. Større mengder flatfisk, spesielt skate, vil gi større reketap.

Av tabell 2 går det fram at utsortert reker er på 12,6 prosent. Ser en på resultatene fra forsøkene med M/K «Arvid Johan» høsten -82, så gikk reketapet opp fra ca. 3 prosent til over 17 prosent da vi traff på glassmanet. Det er derfor sannsynlig å anta at

reketapet ville blitt atskillig mindre dersom en kunne unngått glassmaneten. Hal 6, 8 og 20 var tråltrekk med mindre innslag av glassmanet. Reketapet for disse tre halene er da også nede på 7,5 prosent.

Utsortering av flatfisk er ikke langt fra 100 prosent, mens utsortering av uer er under normalt. Dette skyldes at mesteparten av ueren utgjorde såkalt uerfrø, uersunger fra 5 til 8 cm lange.

Utsortering av torsk var på 85,6 prosent. Dette er et meget høyt tall tatt i

betraktning den store innblanding av 1-gruppetorsk. Glassmanetens innvirkning på skilnettet og trålen kan ha hatt betydning i positiv retning når det gjelder utsortering av torsk.

Figur 1 viser lengdefordelingen av fanget torsk i reke- og fiskepose. Som en ser, viser figuren at det meste av torsken er blitt utsortert. Tabell 3 viser utsortert torsk i prosent av totalt fanget torsk under forsøksperioden. All torsk over 25 cm blir utsortert, mens 76,8 prosent av 1-gruppen blir utsortert.

Tabell 3. Fangst (i antall) av torsk i fiskepose (FP) og rekepose (RP) og prosent utsortert.

Lengde (cm)	FP	RP	Utsortert i %
10–20	284	86	76,8
21–30	110	3	97,3
Tot. 31	394	89	81,6
Totalt	531	89	85,6

Hensikten med å skifte over fra 1300-maskes nett til 1600-maskes nett var å få et bedre resultat med hensyn til utsorteringen. Fordi det 1600-maskes nettet har større areal enn 1300-maskes nettet vil det ikke bli tilfattet like

hurtig som med mindre nett. Tabell 4 viser resultatet fra dette forsøket. Et større nett ser ut til å gi bedre utsortering av torsk og samtidig mindre reketap. Dette var forventet selv om mengden av glassmanet var plagsom stor.

Tråling uten fiskepose

Fangst av reker pr. tauetime er vist i tabell 5.

Tabell 5 viser høyest rekefangst når fiskeposen er påmontert, og dette kan tyde på at utsorteringen er størst når trålen fisker uten fiskepose påmontert.

Fangst av torsk pr. tauetime er både for tråling med og uten fiskepose på 1.6.

Litteratur

«Rapporter» nr. 4 – 1982

Tabell 4. Resultatet fra utsortering av torsk og reker med to forskjellige størrelser på sorteringsnettet.

Nett-type	Torsk Antall		Utsortert i %	Reker kg.		Utsortert i %
	FP	RP		FP	RP	
1300-maskes	437	76	85,2	165	1053	13,5
1600-maskes	94	13	88,9	73	593	11,0

Tabell 5. Fangst av reker i rekepose pr. tauetime med og uten fiskepose påmontert.

	Reker (kg)	Tauetid	Reker (kg)/ tauetime
Reker uten fiskepose	988	37,35	26,3
Reker med fiskepose	1646	55,55	29,4